

Календар знаменних і пам'ятних дат

(The Calendar of Significant and Memorable dates – December – 2025)

Грудень

1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом (*World AIDS Day*)

Уперше цей Всесвітній день був проголошений у 1988 році за рішенням Всесвітньої організації охорони здоров'я та Генеральної Асамблеї ООН (від 27.10.1988 A/RES/43/15). **Мета** – звернути увагу суспільства на цю проблему, підвищити поінформованість людей щодо ВІЛ/СНІДу; демонстрація міжнародної солідарності перед пандемією.

СНІД – пізня стадія інфекції, спричиненої вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), під дією якого імунна система стає такою слабкою, що не може боротися з певними видами інфекцій і пухлин. У більшості людей, інфікованих ВІЛ, за умови вчасно розпочатого лікування СНІД не розвивається.

Символ боротьби з ВІЛ/СНІДом – червона стрічка, яка означає «Я знаю про проблему ВІЛ/СНІДу і я не байдужий до неї», запропонована в 1991 році американським художником Франком Муром. Людина з червоною стрічкою в цей день висловлює свою надію на майбутнє без СНІДу.

1 грудня – підтверджено Акт проголошення незалежності України (1991)

Цього дня народ України вільним волевиявленням на Всенародному референдумі підтвердив Акт проголошення незалежності України – політико-правовий документ, ухвалений позачерговою сесією Верховної Ради 24 серпня 1991 року, яким було проголошено незалежність України та створення самостійної української держави – України (Акт від 24. 08. 1991 № 1427-XII).

2 грудня – Міжнародний день боротьби за скасування рабства

(International Day of Struggle for the Abolition of Slavery)

Щороку 2 грудня за рішенням Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй відзначається цей день, оскільки саме 2 грудня 1949 року на четвертій сесії Генеральної Асамблеї ООН було прийнято Конвенцію про боротьбу з торгівлею людьми та з експлуатацією проституції третіми особами (резолюція ООН № 317 (IV) від 2 грудня 1949 року). **Мета його проведення** – об'єднання зусиль урядів усіх країн, громадянського суспільства та приватного сектора для викорінення таких сучасних форм рабства, як торгівля людьми, сексуальна експлуатація, найгірші форми дитячої праці, примусові шлюби, насильницьке вербування дітей для подальшого використання у збройних конфліктах.

В Україні документ набрав чинності 15 лютого 1955 року.

2 грудня – Всесвітній день запобігання забрудненню навколишнього середовища (*World Pollution Prevention Day*)

У всьому світі ця подія відзначається щорічно 2 грудня. **Мета** – підвищення обізнаності щодо проблеми забруднення навколишнього середовища та про те, що можна зробити, аби цьому запобігти. Організація Об'єднаних Націй, Всесвітня організація охорони здоров'я та Грінпіс закликають країни вжити заходів для контролю забруднення. **Лозунг дня** – **«Позитивні зміни в повсякденному житті сьогодні – здорове та чисте довкілля в майбутньому»**. Це має усвідомлювати кожна людина, а особливо глави країн, які ініціюють збройну агресію, що завдає непоправної шкоди довкіллю. Саме тому організатори події акцентують на важливості міжнародної співпраці в боротьбі із забрудненням навколишнього середовища.

2 грудня – Всесвітній день комп'ютерної грамотності (*World Computer Literacy Day*)

Цей особливий день присвячений популяризації комп'ютерних знань і навичок, які стали невід'ємною частиною сучасного життя. Уперше його було проведено в Індії 2001 року. Спеціалісти однієї зі столичних ІТ-компаній вирішили заохочувати жінок і дітей країни до вивчення основ цифрової грамотності. Згодом це свято набуло популярності за межами країни. **Мета його проведення** – вільний доступ до навчання цифрової грамотності, розвитку комп'ютерних і технологічних навичок, безпеки в цифровому середовищі, покращення ІТ-освіти, заохочення людей ефективно використовувати комп'ютерну техніку та глобальна комп'ютерна обізнаність. Сьогодні комп'ютерна грамотність є важливою умовою працевлаштування та кар'єрного росту.

2 грудня – День спеціальної освіти (*Special Education Day*)

День спеціальної освіти приурочений до підписання в 1975 році Закону про освіту осіб з інвалідністю (IDEA), який ознаменував важливу подію в історії освіти США – доступ до безкоштовної та якісної державної освіти для дітей з особливими потребами. **Мета проведення** – підвищити обізнаність і розуміння проблем, з якими стикаються учні з особливими освітніми потребами, відзначити прогрес, досягнутий ними, а також подякувати за самовіддану працю вчителям і підтримати їх.

3 грудня – Всесвітній день комп'ютерної графіки (*World Computer Graphics Day*)

Чудове професійне свято комп'ютерної графіки (День дизайнерів і аніматорів, День 3D) започатковано американською компанією Alias у 1998 році на честь аббревіатури тривимірної графіки (3D), число 3 та D – December (у перекладі з англійської «грудень»). **Комп'ютерна графіка – вид сучасного мистецтва**, яку ще називають цифровою, входить до загального медіаарту. Без неї не обходиться жодна сучасна мультимедійна програма.

Саме 1 – 10 грудня цій події присвячуються конференції, майстер-класи, онлайн-інтерв'ю, які тривають до десяти днів, охоплюючи всіх спеціалістів галузі. **Мета сучасного свята** – висвітлити досягнення та розвиток комп'ютерної графіки як однієї з найзначніших сфер цифрових технологій.

3 грудня – Міжнародний день людей з інвалідністю (*International Day of Persons with Disabilities*)

Проголошено цей міжнародний день Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 14 жовтня 1992 року (резолюція № A/RES/47/3), відзначається щорічно 3 грудня. Люди з інвалідністю обмежені у фізичних можливостях, мають численні труднощі (побутові, психологічні, проблеми з освітою та працевлаштуванням) і потребують додаткової підтримки суспільства. Тому **цей день покликаний привернути увагу до їхніх проблем, захисту їхніх прав, гідності та благополуччя**. Для них мають бути створені такі умови, які дають змогу відчувати себе рівними серед рівних. Україна здійснює рішучі кроки щодо імплементації міжнародних стандартів дотримання прав і свобод осіб з інвалідністю в національне законодавство, оскільки вони готові на будь-якому фронті захищати нашу Батьківщину та наближати нашу Перемогу.

4 грудня – 150 років від дня народження Райнера Марії Рільке (1875–1926), австрійського письменника, поета-символіста

Рільке, одного з найвпливовіших поетів-модерністів, представника празько-німецької літературної школи, **називають Орфеєм XX століття**. **Творчість Райнера Рільке пов'язана з Україною:** подорожуючи країною, відвідав Кременчук, Полтаву, могили Тараса Шевченка в Каневі. Саме зустріч з Україною пробудила в ньому нове відчуття природи, реального світу. Історія та традиції українців зачарували видатного митця, Ці враження він описав у поетичній збірці «Часослов», у віршах «В оцім селі стоїть останній дім...», «Карл XII, король шведський, мчить по Україні». Києво-Печерська лавра згадується в «Книзі годин» (написаній від імені «київського ченця») серед безсмертних творінь людства – Венеції, Рима, Флоренції, Пізе та Троїце-Сергієвої лаври. Також переклав німецькою мовою твір давньої української літератури «Слово о полку Ігоревім» (1902 – 1904), написав дві прозові притчі з українського побуту («Як старий Тимофій помирав співаючи» та «Пісня про Правду», 1900), збірку оповідань «Історії про Господа Бога».

Під впливом творчості Тараса Шевченка в поезіях Рільке з'явився образ кобзаря – співця, виразника народної душі. Збірка «Кобзар» завжди була в його бібліотеці.

5 грудня – Міжнародний день добровольців в ім'я економічного та соціального розвитку, або Міжнародний день волонтера (*International Volunteer Day for Economic and Social Development*)

Цей Міжнародний день проголошено 17 грудня 1985 року рішенням 40-ї Генеральної Асамблеї ООН (резолюція № A/RES/40/212). Це свято

солідарності та взаємодопомоги, день для пропагування волонтерства та його важливості для створення справедливого й відкритого суспільства.

Волонтерство як офіційний рух було започатковано у XX столітті. Молодь Франції в 1920 році вигадала волонтерський проєкт, який полягав у відновленні ферми, котра постраждала під час Першої світової війни.

В Україні активна волонтерська діяльність розпочалась у 2014 році під час Революції Гідності. Сьогодні дуже багато волонтерів допомагають збирати кошти, ліки, одяг тощо, а також займаються транспортуванням. Часто волонтерам доводиться ризикувати власним життям ради порятунку інших. Це воістину люди з величезним серцем, безкорисливі, готові простягнути руку допомоги, щоб не залишити тих, хто в біді. **Волонтер – це не робота, а справжнє покликання.** В Україні волонтером є майже кожен українець.

6 грудня – День Збройних сил України

Святковий день на честь Збройних сил України встановлений Постановою Верховної Ради України від 19 жовтня 1993 року № 3528-ХІІ. Відзначається щороку 6 грудня – у цей день 1991 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про Збройні сили України» і Закон «Про оборону України», 13 грудня було ухвалено Концепцію оборони та будівництва Збройних сил України, які визначили основні принципи й напрями розбудови українського війська.

День Збройних сил України – це одне з найважливіших національних свят, коли в серцях кожного патріота поєднуються гордість за героїв, які боронять нашу країну від агресорів, захищають її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність, і смуток за тими, хто віддав своє життя за свободу та незалежність нашої держави. Сьогодні це свято не лише професійних військових, а й усієї країни, кожного добровольця, кожної сім'ї, у якій хтось боронить нашу державу від агресора, усіх, хто допомагає Збройним силам України, є волонтером, лікує поранених.

7 грудня – Всесвітній день української хустки

(Міжнародна назва: Ukrainian Vyshyvanka Day)

Всесвітній день української хустки відзначається 7 грудня. Це неофіційне **свято започатковано у 2019 році з метою збереження традицій і звичаїв українського народу.** Кожна область України має свої особливі традиції виготовлення та носіння хусток. Але завжди хустка є оберегом, символом жіночої мудрості, краси, національної єдності, патріотизму, свободи та любові. Саме українська хустка об'єднує жіночі покоління – передається як родинна цінність від матері до доньки. Тому активістки, які запровадили це свято, ставили за мету відродження національних традицій та об'єднання жінок різних поколінь, професій, соціальних статусів навколо спільного символу.

Це чудове свято сприяє зміцненню національної ідентичності та почуття єдності українок у всьому світі, збереженню нашої культурної спадщини.

7 грудня – 125 років від дня народження Катерини Василівни Білокур (1900–1961), майстрині народного декоративного живопису, народної художниці України (1956)

Катерина Білокур – художниця жанру наївного мистецтва, автор пейзажів, натюрмортів, портретів, автопортретів, композицій («Квіти за тином», «Квіти в тумані», «Цар-Колос», «Берізка», «Півонії», «Хліб»), акварелей «Гай», «Напровесні», «Осінь». Її полотна дивували найвибагливіших знавців і поціновувачів яскравою самобутністю, поетичною силою.

Особливо високою є оцінка Пабло Пікассо на Міжнародній виставці в Парижі в 1954 році, де були представлені три картини майстрині: «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ». У Києві є вулиця Катерини Білокур, а в Музеї українського народного декоративного мистецтва – добірка її робіт. У 2021 році в Інституті проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України вийшло видання Олеси Авраменко «Білокур».

9 грудня – Міжнародний день пам'яті жертв злочину геноциду, вшанування їхньої гідності та попередження цього злочину
(International Day of Commemoration and Dignity of the Victims of the Crime of Genocide and of the Prevention of this Crime)

Цей Міжнародний день пам'яті було проголошено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 29 вересня 2015 року (A/RES/69/323), у день прийняття Конвенції про запобігання злочинів геноциду та покарання за нього (9 грудня 1948 року). Ця Конвенція набула чинності в 1951 році, вона є основним конвенційним джерелом у сфері боротьби з геноцидом.

Мета проведення – підвищення обізнаності про Конвенцію щодо попередження злочину геноциду та покарання за нього, про її роль у боротьбі з геноцидом і в попередженні цього злочину; як наголошено в Конвенції, щоб згадувати людей, які стали його жертвою, і шанувати їх пам'ять.

Міністерство закордонних справ України оприлюднило заяву, у якій закликала «світ спільно й рішуче вживати усіх можливих заходів задля попередження та припинення злочину геноциду».

9 грудня – Міжнародний день боротьби з корупцією
(International Anti-Corruption Day)

Цей Міжнародний день відзначається щорічно 9 грудня з ініціативи Генеральної Асамблеї ООН (резолюція від 31 жовтня 2003 року A/RES/58/4). Саме 9 грудня 2003 року в місті Меріда (Мексика) відбулася політична конференція, на якій була підписана Конвенція ООН проти корупції, що зобов'язує держави-члени проводити політику протидії корупції, схвалити відповідні закони та заснувати спеціальні органи боротьби з цим явищем. Карними вважаються хабарі, присвоєння бюджетних засобів і відмивання корупційних доходів. Згідно з одним із положень Конвенції необхідно

повертати кошти до тієї країни, звідки вони надійшли в результаті корупції. **Конвенція набула чинності в грудні 2005 року. Україна ратифікувала цю угоду 18 жовтня 2006 року.**

10 грудня – Міжнародний день прав людини (*International Human Rights Day*)

10 грудня у світі відзначають Міжнародний день прав людини, який було проголошено 4 грудня 1950 року на засіданні Генеральної Асамблеї ООН (A/RES/423 (V)). **Саме цього дня в 1948 році Організація Об'єднаних Націй прийняла Загальну декларацію прав людини, яка стала видатним документом в історії людства – першим універсальним міжнародним актом із прав людини.**

У Преамбулі Генеральна Асамблея зазначила, що «проголошує цю Загальну декларацію прав людини як завдання, до виконання якого повинні прагнути всі народи та всі держави для того, щоб кожна людина і кожний орган суспільства, завжди маючи на увазі цю Декларацію, прагнули шляхом освіти сприяти поважанню цих прав і свобод, забезпеченню шляхом національних і міжнародних прогресивних заходів загального й ефективного визнання та здійснення їх як серед народів держав-членів Організації, так і серед народів територій, що перебувають під їх юрисдикцією».

В Україні на офіційному рівні День прав людини затверджено з 2022 року.

10 грудня – Міжнародний день захисту прав тварин (*International Animal Rights Day*)

Перша організація, яка виступала за права тварин, була заснована в 1824 році у Великій Британії – Роял Сосьєті для запобігання жорстокості до тварин. Дату 10 грудня запропонувала Генеральна Асамблея ООН у 1998 році, щоб наголосити, що тварини мають такі самі права на життя, захист і свободу, як і людина. **Мета проведення** – привернути увагу до морально-етичних проблем, пов'язаних із тваринами. У цей день у всьому світі відбуваються масові акції та благодійні заходи. **Загальна декларація прав тварин** – це документ, який проголошує права тварин на життя, свободу від жорстокого поводження з ними та належний догляд. **В Україні Міжнародний день захисту прав тварин відзначається зоозахисними організаціями з 2010 року.** Захист прав тварин передбачено Законом України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

11 грудня – День заснування дитячого фонду ООН «UNICEF» (*Міжнародна назва: UNICEF Day*)

ЮНІСЕФ – спеціалізована структура, створена Генеральною Асамблеєю ООН 11 грудня 1946 року, яка є провідним лідером планети із захисту дитячих прав та інтересів, голосом дітей та молоді, здійснює зв'язок між світом і дітьми.

Мета заснування – надання допомоги дітям, які постраждали від Другої світової війни (перша назва – **Міжнародний надзвичайний дитячий фонд ООН**). Сьогодні дитячий фонд функціонує майже у 200 країнах світу для підтримки та захисту дітей від народження до виходу в доросле життя, для надання освіти, медичної допомоги, оздоровлення та розкриття потенціалу. Діяльність фонду допомогла сотням мільйонів дітей подолати смертельні хвороби, за допомогою ЮНІСЕФ засновано тисячі материнських і оздоровчих центрів, відкрито й обладнано понад 1 млн шкіл, майже мільйон центрів харчування та водогонів. Фонд допомагає при стихійних лихах (землетрусах, засухах чи повенях), а також одягом, засобами гігієни та продуктами харчування.

В Україні дитячий фонд відкрито в 1997 році. За цей час від організації надходила грошова допомога, що дала можливість утілити в життя безліч робочих програм, платформ у сфері захисту прав і охорони здоров'я дітей.

13 грудня – 110 років від дня народження Андрія Матвійовича Бобира (1915–1994), кобзаря, українського співака-бандуриста, диригента, педагога, народного артиста України (1986)

Андрій Бобир відомий як художній керівник Ансамблю бандуристів Українського радіо, художній керівник і головний диригент Оркестру народних інструментів Українського радіо, викладач Київської консерваторії, працівник Державного музею театрального, музичного та кіномистецтва України, один з ініціаторів створення кобзарської секції при Музичному товаристві України.

Автор понад 500 обробок народних пісень і танців, п'єс для бандури та ансамблю бандуристів, низки збірників пісень і танців для бандури, статей з проблем розвитку кобзарського та бандурного мистецтва, праці «Поради керівнику ансамблю бандуристів». Мелодія пісні «Рече та стогне Дніпр широкий» у виконанні Андрія Бобира стала позивним мотивом Українського радіо під час Другої світової війни (радіо «Дніпро») та донині є позивним Першого каналу Українського радіо та Всесвітньої служби радіомовлення України.

14 грудня – День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС

Чорнобильська катастрофа – найбільша за всю історію ядерної енергетики. Масштаби лиха та його наслідків стали найтяжчими в історії нашої планети. Відзначається цей пам'ятний день в Україні згідно з Указом Президента від 10.11.2006 № 945/2006, у день закінчення будівництва саркофага над зруйнованим четвертим енергоблоком ЧАЕС у 1986 році.

Мета встановлення – згадати мужніх і самовідданих людей, які виявили високий професіоналізм і навіть віддали своє життя заради порятунку інших, захистили тоді не тільки Україну, а й увесь світ, наше майбутнє, а також ушанувати героїв, які, ризикуючи здоров'ям, ліквідували

наслідки техногенної катастрофи. До ліквідації наслідків аварії було залучено 600 тисяч осіб.

На жаль, ***Чорнобиль знову став епіцентром світової уваги в лютому 2022 року через російську агресію.*** Та поки росія погрожує світу ядерною війною, Україна робить усе можливе, щоб не повторилася трагедія 26 квітня 1986 року.

14 грудня – День благодійності в Україні

Відзначається цей день в Україні щороку другої неділі грудня згідно з Указом Президента України від 13.12.2007 № 1220/2007. ***Мета національного свята*** – популяризація та підтримка громадських ініціатив щодо милосердя, відверте прагнення українського суспільства до принципів милосердя та гуманізму, допомога нужденним через громадські організації, благодійні фонди. Також людина може займатися цією благородною та вкрай необхідною діяльністю в сучасному суспільстві особисто.

Міжнародний день благодійності відзначається 5 вересня.

14 грудня – 185 років від дня народження Михайла Петровича Старицького (1840–1904), українського письменника, перекладача, театрального та культурно-громадського діяча

Михайло Старицький ***навчався в Харківському університеті, а потім у Київському.*** В українську літературу ввійшов як один із найвидатніших вітчизняних драматургів, поет, прозаїк, актор, режисер і організатор реалістичного професіонального театру. Він був одним із засновників українського театру корифеїв, керівником і режисером першої української професійної театральної трупи, а разом із М. В. Лисенком сприяв подальшому розвитку української національної опери.

Літературна спадщина: драми «Не судилось», «Талант», «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці», трагедія «Маруся Богуславка»; роман-трилогія «Богдан Хмельницький», романи «Молодість Мазепи», «Руїна», «Розбійник Кармелюк», «Оборона Буші»; лібрето опер Миколи Лисенка «Різдвяна ніч», «Тарас Бульба»; інсценізація «За двома зайцями» (за п'єсою Івана Нечуя-Левицького «На Кожум'яках»); переклад трагедії «Гамлет, принц Данський» В. Шекспіра, казок Г. К. Андерсена, «Сербських народних дум і пісень» та інші твори.

Поширенішу інформацію до дня народження письменника буде представлено на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» в розділі «Бібліотека».

15 грудня – День утворення організації ООН з охорони навколишнього середовища (UNEP)

UNEP є головним органом ООН у сфері навколишнього середовища, який розробляє глобальну екологічну програму, сприяє реалізації природоохоронної складової сталого розвитку в рамках системи ООН, виступає за захист природного середовища земної кулі. Організацію створено

5 червня 1972 року після конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем навколишнього середовища, що відбулася в Стокгольмі. Штаб-квартира організації знаходиться в столиці Кенії в Найробі. **Мета організації** – **сприяння досягненню 17 глобальних цілей сталого розвитку**, які охоплюють питання від боротьби зі зміною клімату до збереження біорізноманіття. Місія UNEP полягає у забезпеченні лідерства та заохоченні партнерства у справі захисту довкілля, спрямована на те, щоб надихати, інформувати та надавати можливість країнам і народам покращувати якість свого життя без шкоди для майбутніх поколінь.

18 грудня – Міжнародний день мігранта (*International Migrants Day*)

Цей день проголошено Генеральною Асамблеєю ООН (резолюція від 04.12.2000 A/RES/55/93) за рекомендацією Економічної та Соціальної Ради (рішення 2000/288 від 28 липня 2000 року). Саме 18 грудня 1990 року Генеральна Асамблея ООН прийняла Міжнародну конвенцію про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей. **Мета проведення** – визнати важливий внесок мігрантів, підкреслити виклики, з якими вони стикаються, зміцнити глобальні заходи захисту біженців і мігрантів, поширити інформацію про права людини й основні свободи мігрантів. Основними міжнародними конвенціями, що регулюють права дітей-мігрантів, є Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини), Конвенція про права дитини.

19 грудня – Міжнародний день допомоги бідним (*International Day to Assist the Poor*)

У рамках цього Міжнародного дня щороку 19 грудня в багатьох країнах відбуваються тематичні семінари, форуми й акції, **мета яких** – **залучення громадськості до вирішення глобальної проблеми бідності та активізація допомоги тим, хто цього потребує**. Подію започаткувала Організація Об'єднаних Націй 22 грудня 1992 року. У 2000 році розпочалося прийняття низки програм щодо боротьби зі злиднями. Найголовніше в розвитку таких програм – допомога населенню, участь кожної людини в благодійності. За визначенням ООН, бідність – це «стан тривалої вимушеної відсутності необхідних ресурсів для забезпечення задовільного способу життя». Тому лише спільними зусиллями можливо змінити статистику бідності. **Традиції цього дня:** волонтерство, благодійництво, підтримка локальних ініціатив, соціальна активність.

20 грудня – Міжнародний день солідарності людей (*International Human Solidarity Day*)

Солідарність сьогодні – одна з головних цінностей людства. Цей Міжнародний день було проголошено на Генеральній Асамблеї ООН (резолюція від 22.12.2005 A/RES/60/209) і присвячено проведенню першого Десятиріччя боротьби за ліквідацію злиднів. Резолюція ООН посиляється на Декларацію тисячоліття, у якій зазначено, що у XXI столітті солідарність

буде однією з фундаментальних цінностей людства. Солідарність щодо людей, які страждають від тиску пригнічення та бідності, є однією з головних засад створення та функціонування Організації Об'єднаних Націй.

Мета Міжнародного дня солідарності людей – згуртувати людство в усьому світі, оскільки лише колективно можна впоратися з проблемами глобального характеру й досягти розвитку в справах всесвітнього значення. Це

Міжнародне свято символізує єдність і спільність усіх народів світу, акцентує увагу на важливості взаємодопомоги та взаєморозуміння між людьми різних країн, культур і релігій.

20 грудня – 170 років від дня народження Амвросія Андрійовича Ждахи (справжнє прізвище – Смаглій) (1855–1927), художника, графіка, збирача усної народної творчості

Амвросій Ждаха – самобутній митець-художник і гравер, педагог, неперевершений ілюстратор народних пісень, художніх творів історичної тематики, видатний мініатюрист, один із реформаторів художнього оформлення української книги. Він *першим із українських графіків розпочав працю над комплексним оформленням «Кобзаря» Т. Г. Шевченка. З нагоди 100-річчя з дня народження поета для видавництва «Час» розробив обкладинку.*

Творчий доробок художника: ілюстрування [Нового Заповіту](#), [«Іліади»](#) та [«Одіссеї» Гомера](#), [«Слова о полку Ігоревім»](#), творів [Пантелеймона Куліша](#), Григорія Квітки-Основ'яненка, Михайла Комарова, Івана Липи, видавничих знаків одеських видавництв «Матезіс», «Дніпро», «Народний стяг» та київського видавництва [«Час»](#), яке в 1911 – 1914 роках видало 28 кольорових листівок із репродукціями ілюстрацій до українських народних пісень і повісті «При битій дорозі» польського історика та письменника Францішека [Равіти-Гавронського](#). У книжковій графіці Амвросій Ждаха виробив український варіант стилю модерн.

22 грудня – 100 років від дня народження Олександра Ілліча Мікори (1925–2014), художника, графіка, педагога, [заслуженого художника України \(1995\)](#)

Олександр Мікора після здобуття мистецької освіти працював у Києві. Відомий як художній редактор популярних журналів для дітей [«Барвінок»](#) і [«Малютко»](#). **Провідні галузі мистця:** книжкова, журнальна та станкова графіка, станковий живопис (писав [портрети](#), [пейзажі](#)). Найповніше романтичні тенденції у творчості реалізував у пейзажах. Картинам художника притаманна особлива пластика форми. **Основні роботи:** «Пам'ять ветерана» (1980 рік), «З вірою в Перемогу» (1984), «Тиша» (1992), «Місток», «Надвечір'я» (1994), «Осіньне золото» (1996), «Пейзажі України» (1985 – 2003), «Тарасова гора», «Хатина в яру», «Березневий ранок» (1995); «Дніпровські заплави», «На Черкащині» (1998), ілюстрації до книг:

«Хоробрий Сашко» [Дмитра Ткача](#) (1975), «Гвардії Савочка» [Юрія Збанацького](#) (1977).

24 грудня – 120 років від дня народження Антона Карловича Вальтера (1905–1965), фізика-ядерника, засновника школи ядерної фізики в Харківському університеті, [заслуженого діяча науки України](#) (1955), лауреата [Державної премії України в галузі науки і техніки](#) (1993, посмертно)

Видатний вчений-фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, академік АН України, педагог і громадський діяч Антон Вальтер у [1930 – 1965](#) роках *працював у Харківському фізико-технічному інституті АН України* (сучасна назва – Національний науковий центр [«Харківський фізико-технічний інститут»](#)) як науковий керівник, учений секретар, завідувач відділу, заступник директора з наукової роботи. *Одночасно професор Харківського університету, завідувач створеної ним кафедри будови речовини.*

Основний напрям наукових досліджень: ядерна фізика, техніка ядерно-фізичного експерименту (високі напруги, вакуумна прискорювальна техніка). Спільно з [К. Д. Синельниковим](#), О. І. Лейпунським, Г. Д. Латишевим уперше здійснив експеримент зі штучного [розщеплення атомного ядра](#) літію за допомогою прискорених протонів. Виконав разом зі співробітниками серію досліджень із ядерної спектроскопії за допомогою створених прискорювачів, відкрив близько 20 нових ізотопів, вивчив розсіювання протонів ядрами, поляризацію нуклонів у ядерних реакціях. Також А. К. Вальтер написав низку науково-популярних книг із ядерної фізики, зокрема «Надвисокі напруги», «Атака атомного ядра» (1933, Харків).

25 грудня – 130 років від дня народження Григорія Гурійовича Верьовки (1895–1964), композитора, хорового диригента, фундатора професійного хорового мистецтва України, заслуженого діяча мистецтв України, педагога, народного артиста України (1960)

Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка Григорій Верьовка відомий як директор професійної музичної школи, Української національної філармонії, викладач у класі диригування в Київській консерваторії. *А своєю творчістю він зробив величезний внесок у розвиток вітчизняної хорової музики.* Талановитий хормейстер, дослідник українського музичного фольклору, послідовник Миколи Леонтовича та Кирила Стеценка, які присвятили значну частину творчості обробкам народних пісень, спирався у своїй творчості на традиції народного співу та на носіїв цих традицій. Український державний народний хор, очолюваний Григорієм Верьовкою, є взірцем для подальших колективів, що виникали в обласних центрах України, бо він усвідомлював хор як художню цілісність.

Твори композитора широко популярні, багато з них стали істинно народними – присвячені українському народу, рідній землі: пісні «Ой, як стало зелено», «Ой чого ти, земле, молодіти стала», «І шумить, і гуде» та

інші, а також романси на слова Т. Шевченка, П. Тичини, О. Олеся, М. Рильського, В. Сосюри, М. Стельмаха; кантати, інструментальні твори.

28 грудня – Міжнародний день кіно (*International Cinema Day*)

Професійне свято людей, які працюють у галузі кіновиробництва, має щорічний характер і проводиться в третій декаді грудня (саме цього дня 1895 року винахідники кінематографа брати Луї та Огюст Люм'єри влаштували в паризькому Гранд-кафе перший в історії кінопоказ). Відзначають його також і численні шанувальники кіно в усьому світі. **Мета проведення** – вшанувати внесок кінематографістів у розвиток культури та суспільства; висвітлити важливість кінематографа як виду мистецтва. Кінематограф з'явився ще в XIX столітті й одразу став сенсацією, оскільки відкрив людям можливість перебувати в абсолютно новій реальності – у світі по той бік екрана. **Кіно прийнято вважати найбільшою естетичною та освітньою силою в сучасному світі.**

День українського кіно відзначається другої суботи вересня. Ця подія зосереджує увагу на національних стрічках, здобутках вітчизняних кінематографістів, актуальній тематиці сьогодення України. Перший український фільм «Запорізька Січ» вийшов на екрани в 1911 році.

Використані джерела:

1. Грудень : свята та події. URL : <https://daytoday.ua/gruden-svyata-ta-podii/>.

2. Міжнародні дні ООН. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%9E%D0%9E%D0%9D#:~:text=%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%9E%D0%9E%D0%9D%20%E2%80%94%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96,%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%8F%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%B4%D0%BD%D1%8F.

3. Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024-2025 роках: Постанова Верховної Ради України від 21.12.2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245200.html.

Матеріали підготовлені:

Жеребкіною З. Г., завідувачем бібліотеки,
Павловою Г. М., бібліотекарем,
Писаренко Т. І., методистом КВНЗ
«Харківська академія неперервної освіти»